

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie,

examinând, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Munteanu Victor în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2022, în cauza penală în privința lui

Covali Dumitru xxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 04.03.2021 – 20.04.2021.

Instanța de apel: 08.06.2021 – 23.03.2022.

Instanța de recurs: 05.07.2022 – 19.10.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 20 aprilie 2021, Covali Dumitru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal și în baza acestei norme i-a fost stabilită pedeapsă cu închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani și 6 (șase) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus a fi încasat de la inculpatul Covali Dumitru în folosul statului cheltuielile judiciare, care constituie cheltuielile pentru efectuarea raportului de constatare nr. 202125D0005 din 26 ianuarie 2021 în sumă de 320 (trei sute douăzeci) lei.

A fost respinsă cererea avocatului Victor Munteanu în interesele lui Covali Dumitru privind aplicarea prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, din motivul lipsei probelor ce ar confirma încălcarea drepturilor privind asigurarea condițiilor de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a constatat că, *Covali Dumitru, la 11 ianuarie 2021, aproximativ la ora 00:30, aflându-se în strada satului Xxxxx, raionul Orhei, pe fondalul unui conflict iscat spontan cu Marcenco Nicolae, urmărind scopul vătămării grave a integrității*

corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață, i-a aplicat cu un obiect tăios lui Marcenco Nicolae o lovitură în regiunea toraco-abdominală, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 202125D0005 din 26 ianuarie 2021 plagă tăiată, penetrantă toraco-abdominală pe stânga cu lezarea ficatului și diafragmei, care conform criteriului pericolului pentru viață se califică ca vătămare corporală gravă.

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate Covali Dumitru a săvârșit infracțiunea prevăzută de **art. 151 alin. (1) Cod penal**, pe semnele-*vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață.*

În cadrul ședinței de judecată în prima instanță din 15 martie 2021 inculpatul Covali Dumitru, fiind asistat de avocatul Munteanu Victor, până la începerea cercetării judecătorești, a înaintat declarație scrisă personal, prin care a solicitat examinarea cauzei penale în baza probelor administrate la urmărirea penală, pe care le recunoaște și asupra cărora nu are obiecții, confirmând că nu solicită administrarea de noi probe, recunoscând în totalitate faptele indicate în rechizitoriu, recunoscând vina, nesolicitând administrarea de probe noi, respectiv atât inculpatul cât și avocatul său au solicitat examinarea prezentei cauze în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală (f.d. 137).

Prin încheierea protocolară din 15 martie 2021 prima instanță a admis declarația inculpatului Covali Dumitru și a dispus judecarea cauzei penale în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 martie 2021 s-a respins declarația inculpatului Covali Dumitru și cererea avocatului Victor Munteanu, cu privire la examinarea cauzei conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, cu dispunerea examinării cauzei în procedura generală (f.d. 139).

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Munteanu Victor în numele inculpatului Covali Dumitru, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Covali Dumitru învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, să fie achitat.

3.1 În conținutul cererii de apel depuse, apărătorul inculpatului a invocat că:

- instanța de fond nu a invocat absolut nici o mențiune în privința pledoariilor invocate de partea apărării în favoarea susținerii ipotezei nevinovăției inculpatului Covali Dumitru;

- depozițiile părților audiate în cadrul procesului sunt contradictorii, în

special, declarațiile părții vătămate Marcenco Nicolae, vin în contradicție cu declarațiile tuturor celorlalți martori, care nu au confirmat cele relatate de victimă;

- prima instanță nu a dat apreciere circumstanțelor obiective raportate la declarațiile lui Marcenco Nicolae, precum că la data de 11 ianuarie 2021, după orele 00:00, locul în care ar fi avut loc altercația cu Covali Dumitru era iluminat. Absolut toți martorii au declarat că pe strada respectivă lumina era stinsă. Faptul dat a fost combătut inclusiv prin certificatul eliberat de Primăria satului Xxxxx, prin care a fost stabilit faptul că, după ora 00:00, iluminatul stradal în satul respectiv este deconectat până la orele 06:00 dimineața;

- de asemenea, partea vătămată Marcenco Nicolae a declarat că, Dumitru Covali era cu glugă pe cap, însă toți restul martorilor nu au confirmat acest fapt, declarând fie că era cu căciulă pe cap, fie că nu ține minte. Nici aceste circumstanțe nu au fost combătute în sentința de condamnare;

- în sentință nu este motivată nici într-un fel circumstanța că nimeni din cei prezenți nu l-au văzut pe Dumitru Covali aplicându-i lovitura lui Marcenco Nicolae. Dimpotrivă, din declarațiile lui Vitalie Coșciuc reiese cu certitudine că, în momentul când ultimul era poziționat între Marcenco Nicolae și Covali Dumitru în timpul agresiunii din partea primului în privința condamnatului, Coșciug Vitalie nu a văzut cuțitul la Covali Dumitru;

- partea apărării a relevat faptul că, hainele lui Marcenco Nicolae au fost ridicate de organul de urmărire penală la data de 11 ianuarie 2021, în jurul orelor 11:00, de la Brînză Olga, nefiind documentat faptul dacă acestea au fost păstrate intacte din momentul săvârșirii infracțiunii și până în momentul ridicării și nici condițiile de păstrare, pentru a stabili, dacă acestea puteau fi alterate în acest timp;

- nu mai puțin relevant este faptul că, instanța complet a neglijat argumentul părții apărării privind lipsa dispunerii unei expertize a probelor solului de la pretinsul loc al comiterii infracțiunii, în sensul dacă existau urme de sânge/urme biologice la pretinsul loc al infracțiunii sau a corpurilor delictive, anume a hainelor, pretinse a fi ale lui Marcenco Nicolae și vechimea acestora;

- referitor la procedura judecării cauzei în fond, se relevă că, în afară de faptul că instanța absolut nu a menționat argumentele apărării, sentința urmează a fi casată și din următoarele motive. Instanța de fond nu a relevat în nici un mod raționamentul cum a ajuns la individualizarea pedepsei aplicate, motivația aplicării pedepsei de 5 ani 6 luni închisoare, lipsind completamente în sentință. Aplicarea prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală a fost una necorespunzătoare, prin prisma faptului că

condițiile de detenție din Instituția Penitenciară nr. 13 constituie tratament inuman și degradant, așa cum a fost constatat în multiplele hotărâri CtEDO;

- instanța de judecată nu a justificat aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv în privința lui Covali Dumitru pe durata examinării apelului, prin prisma art. 186 alin. (2), (5) și (11) și art. 416 Cod de procedură penală, lipsind apelantul de dreptul la un remediu efectiv pentru a examina detenția preventivă pe durata examinării cererii sale de apel.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2022 a fost admis apelul declarat de avocatul Munteanu Victor în interesele inculpatului Covali Dumitru, casată sentința parțial și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, în conformitate cu art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, pedeapsa aplicată inculpatului Covali Dumitru prin sentință s-a redus cu 97 (nouăzeci și șapte) zile, pentru încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale din perioada: 14.01.2021 până la 20.04.2021, fiind deținut în calitate de prevenit în Instituția Penitenciară nr. 13 – Chișinău.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că prima instanță, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Covali Dumitru încadrarea juridică corespunzătoare, și anume **art. 151 alin. (1) Cod penal**– *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață.*

Instanța de apel a statuat că vinovăția lui Covali Dumitru de comiterea infracțiunii s-a confirmat prin totalitatea probelor cercetate în ședința de judecată, și anume: declarațiile părții vătămate Marcenco Nicolae, declarațiile martorilor: Brînză Olga, Popa Marin, Coșciug Vitalie, Crăciun Cristina, Alexandru Ion; declarațiile specialistului Cobîscan Dumitru, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 11 ianuarie 2021; ordonanța și procesul-verbal de ridicare din 11 ianuarie 2021, prin care s-a efectuat ridicarea de la Brînză Olga o scurtă bărbătească de culoarea cafenie închisă, de iarnă, un pulover bărbătesc de culoarea neagră, o pereche de pantaloni tip sport de culoarea neagră; procesul-verbal de examinare a obiectului din 14 ianuarie 2021; ordonanța privind recunoașterea și anexarea corpurilor delictive la cauza penală din 14 ianuarie 2021.

Instanța de apel a conchis că argumentele invocate de avocatul Victor Munteanu nu își găsesc confirmare în starea de fapt a prezentei cauze penale,

motiv pentru care a fost respinsă solicitarea părții apărării de a pronunța o sentință de achitare în privința inculpatului Covali Dumitru.

În decizie s-a menționat că, analizând mijloacele de probă prezentate de partea acuzării în susținerea învinuirii formulate, instanța de apel a constatat că, în acțiunile inculpatului Covali Dumitru sunt prezente semnele necesare specifice laturii obiective a infracțiunii de vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, în varianta imputată acestuia.

Instanța de apel a respins argumentele părții apărării potrivit cărora, fapta prejudiciabilă nu a fost comisă de inculpatul Covali Dumitru, or, vinovăția inculpatului a fost confirmată prin declarațiile părții vătămate Marcenco Nicolae care a declarat că, l-a recunoscut pe inculpat care s-a apropiat de ei și cu un obiect i-a aplicat o lovitură.

Instanța de apel a reținut că declarațiile părții vătămate Marcenco Nicolae au fost confirmate prin declarațiile martorului Popa Marin, care a declarat că, l-a recunoscut pe inculpat, prin declarațiile martorului Coșciug Vitalie, care a declarat că, în momentul când s-a plasat între partea vătămată și inculpat, Marcenco Nicolae a strigat că inculpatul are cuțit și că l-a lovit, iar în momentul aplicării loviturii, alte persoane nu era prezente, decât partea vătămată Marcenco Nicolae și inculpatul Covali Dumitru.

Totodată, instanța de apel a reținut că, prin declarațiile specialistului Cobîscan Dumitru s-a exclus ipoteza că partea vătămată putea singur să-și aplice lovitura, chiar și în cadrul unei încăierări și a confirmat că lovitura a fost aplicată cu putere însemnată și a fost aplicată de sus în jos.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele avocatului Munteanu Victor, potrivit căruia, prima instanță nu a dat apreciere circumstanțelor obiective raportate la declarațiile lui Marcenco Nicolae, precum că la data de 11 ianuarie 2021, după orele 24:00, locul în care ar fi avut loc altercația cu Dumitru Covali era iluminat, deoarece strada era iluminată, iar absolut toți martorii au declarat că pe strada respectivă lumina era stinsă, or, aceste divergențe nu combat învinuirea înaintată inculpatului și relevanța, concludența și veridicitatea probelor administrate, așa cum, partea vătămată Marcenco Nicolae a declarat că, l-a recunoscut pe inculpatul Covali Dumitru care s-a apropiat de ei și cu un obiect i-a aplicat o lovitură, iar martorul Coșciug Vitalie, a declarat că, în momentul când s-a plasat între partea vătămată și inculpat, Marcenco Nicolae a strigat că, inculpatul are cuțit și că l-a lovit, iar în momentul aplicării loviturii alte persoane nu era prezente, decât partea vătămată Marcenco Nicolae și inculpatul Covali Dumitru.

La fel, instanța de apel a apreciat critic argumentele avocatului Munteanu Victor, potrivit căruia, partea vătămată Marcenco Nicolae a

declarat că, Dumitru Covali era cu glugă pe cap, însă toți restul martorilor nu au confirmat acest fapt, declarând fie că era cu căciulă pe cap, fie că nu ține minte, or, nici aceste aspecte nu pot fi puse la baza unei sentințe de achitare, or, vinovăția inculpatului Dumitru Covali a fost dovedită „dincolo de orice îndoială” prin probele administrate la materialele cauzei penale și apreciate supra.

Cu referire la alegațiile părții apărării potrivit căreia, nimeni din cei prezenți nu l-a văzut pe Dumitru Covali aplicându-i lovitura lui Marcenco Nicolae, dimpotrivă, din declarațiile lui Vitalie Coșciuc reiese cu certitudine că, în momentul când ultimul era poziționat între Marcenco Nicolae și Dumitru Covali în timpul agresiunii din partea primului în privința inculpatului, Vitalie Coșciug nu a văzut cuțitul la Dumitru Covali, instanța de apel le-a apreciat critic, deoarece probele administrate la dosar au fost apreciate în ansamblul lor, din punct de vedere al coroborării.

În cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a constatat că anume inculpatul Covali Dumitru i-a aplicat părții vătămate cu un obiect tăios o lovitură în regiunea toraco-abdominală, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 202125D0005 din 26 ianuarie 2021 plagă tăiată, penetrantă toracoabdominală pe stânga cu lezarea ficatului și diafragmei, care conform criteriului pericolului pentru viață se califică ca vătămare corporală gravă.

Instanța de apel a apreciat critic și alegațiile părții apărării referitor la faptul că, hainele lui Marcenco Nicolae au fost ridicate de organul de urmărire penală la data de 11 ianuarie 2021, în jurul orelor 11:00, de la Olga Brînză, nefiind documentat faptul dacă acestea au fost păstrate intacte din momentul săvârșirii infracțiunii și până în momentul ridicării și nici condițiile de păstrare, pentru a stabili, dacă acestea puteau fi alterate în acest timp, or, prin raportul de expertiză judiciară nr. 202125D0005 din 26 ianuarie 2021 s-a constatat plagă tăiată, penetrantă toracoabdominală pe stânga cu lezarea ficatului și diafragmei, care conform criteriului pericolului pentru viață se califică ca vătămare corporală gravă, iar „dubiile” invocate de apărător nu au nici o relevanță sub aspectul stabilirii existenței faptului infracțional.

La fel, instanța de apel a respins ca fiind nefondate și alegațiile părții apărării potrivit căreia, instanța de fond a neglijat argumentul părții apărării privind lipsa dispunerii unei expertize a probelor solului de la pretinsul loc al comiterii infracțiunii, în sensul dacă existau urme de sânge/urme biologice la pretinsul loc al infracțiunii sau a corpurilor delict, anume a hainelor, pretinse a fi ale lui Marcenco Nicolae și vechimea acestora, deoarece vinovăția inculpatului Covali Dumitru în comiterea faptei infracționale a fost

constată printr-un ansamblu de probe pertinente și concludente, care coroborează între ele.

Instanța de apel a respins solicitarea din apelul formulat de avocatul Victor Munteanu privind pronunțarea unei sentințe de achitare, or, în cursul judecării cauzei au fost administrate probe care confirmă cu certitudine vina inculpatului în cele incriminate, iar cele invocate de apărător sub acest aspect au fost estimate de instanța de apel drept o modalitate de exercitare a dreptului la apărare, urmărindu-se scopul evitării răspunderii penale.

În decizie s-a menționat că, reieșind din probele prezentate de către partea acuzării și administrate în cadrul cercetării judecătorești de către instanța de judecată, s-a confirmat în totalitate vinovăția inculpatului Covali Dumitru de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, de către partea acuzării fiind prezentate probe pertinente și concludente, care apreciate din punct de vedere al coroborării lor au demonstrat vinovăția inculpatului în comiterea faptei prejudiciabile.

Instanța de apel a reținut că dezacordul părții apărării cu sentința este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de judecată a apreciat probele și circumstanțele cauzei, însă, împrejurările enunțate în decizie au format convingerea instanței de apel că prima instanță nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de apelant, că hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că a avut loc fapta de săvârșirea căreia a fost învinuit inculpatul, că această faptă a fost săvârșită de inculpat, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, fiind constatată vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii, iar solicitarea formulată prin cererea de apel nu a putut fi admisă.

Instanța de apel și-a întemeiat decizia de menținere a sentinței de condamnare a inculpatului pentru comiterea infracțiunii incriminate atât în baza probelor administrate de către acuzatorul de stat, care au fost cercetate și examinate atât în cadrul primei instanței, cât și în instanța de recurs, cât și cu concursul analizei faptului dacă condamnarea este justificată, „în afara oricăror dubii rezonabile” (*hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978*).

Instanța de apel a reținut că, inculpatul Covali Dumitru este cetățean al Republicii Moldova, căsătorit, are un copil minor la întreținere, este supus militar, neangajat în câmpul muncii, la evidența medicului narcolog și/sau psihiatru nu se află, anterior nu a fost judecat, dar a comis fapte similare, procesul penal fiind încetat în legătură cu împăcarea părților, la locul de trai se caracterizează satisfăcător, în conformitate cu prevederile articolelor 76, 77 Cod penal, careva circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost stabilite.

A considerat întemeiate concluziile primei instanțe precum că, aplicarea

unei pedepse neprivative de libertate nu este posibilă în cazul lui Covali Dumitru or, anterior acesta nu a fost condamnat, dar a comis fapte similare, în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul ședinței de judecată nu a recunoscut vina, declarând că nu-și amintește cele comise din cauza stării de ebrietate în care era, concomitent, instanța de apel a stabilit că la stabilirea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de cele expuse mai sus, fapt ce confirmă că acesta nu dă dovadă de un comportament corect și nu realizează cele săvârșite.

În decizie s-a reiterat soluția primei instanțe care, apreciind în ansamblu totalitatea împrejurărilor de ordin obiectiv și subiectiv și ținând cont de scopul pedepsei penale, a conchis că reeducarea inculpatului este posibilă cu izolarea lui reală de societate, prin aplicarea pedepsei închisorii față de el, care urmează să fie executată într-un penitenciar de tip semiînchis.

În continuare, instanța de apel a reținut că, în cadrul ședinței de judecată în prima instanță, avocatul Munteanu Victor în interesele inculpatului Covali Dumitru a solicitat să fie aplicate față de inculpat prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

În acest sens, instanța de apel a statuat că prima instanță a stabilit că, în susținerea cererii înaintate de către partea apărării a fost prezentat un certificat care nu este datat, nu are număr de înregistrare și este semnat de către ofițerul principal al Secției evidență deținuți, inspector superior de justiție, Cibotari Inga, dar care nu este certificat prin sigiliul șefului Instituției Penitenciare nr. 17 - Rezina, respectiv, acest certificat nu are puterea unui act oficial emis de Instituția Penitenciară nr. 17 - Rezina, și nu poate fi un mijloc de probă în sensul susținerii cererii înaintate de către partea apărării privind aplicarea art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel a reținut că, avocatul Victor Munteanu a invocat că, Covali Dumitru, din momentul reținerii s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău și Penitenciarul nr. 17 - Rezina, dar careva probe care ar demonstra durata concretă de deținere, celulele în care s-a deținut, care sunt condițiile de deținere ale lui Covali Dumitru, în aceste penitenciare, nu au fost prezentate.

Instanța de apel a reținut că primei instanțe nu i-a fost prezentat raportul Instituțiilor penitenciare nr. 13 - Chișinău și nr. 17 - Rezina, care ar confirma cele invocate de partea apărării.

Reiterând prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel a reținut că, prin raportul prezentat de Instituția Penitenciară nr. 17 - Rezina rezultă că, Covali Dumitru s-a deținut în Penitenciarul nr. 17 - Rezina, în următoarele perioade: 05.03.2021 - 15.03.2021, celula nr. 79, 15,40 m.p.; 15.03.2021 - 13.04.2021, celula nr. 82, 19,80 m.p.; 13.04.2021 - 17.05.2021,

celula nr. 95, 20,59 m.p.; 17.05.2021 – prezent, celula nr. 82. Din informația prezentată de Instituția Penitenciară nr. 13 – Chișinău rezultă că, inculpatul Covali Dumitru a fost deținut în următoarele perioade și celule: 15.01.2021 – 28.01.2021, în celula 07, 6 paturi, 10 m.p.; 28.01.2021 – 05.03.2021, în celula 13, 12 paturi, 23,2 m.p.

La evaluarea condițiilor de detenție ale inculpatului Covali Dumitru în perioada cuprinsă de la 14.01.2021 – 20.04.2021 în Penitenciarul nr. 13 - mun. Chișinău, instanța de apel a reținut că, în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, subliniind că starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m² de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toaile construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Instanța de apel a stabilit că administrația instituției penitenciare nu a indicat numărul de persoane deținute concomitent în aceeași celulă.

În temeiul art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală și având în vedere că în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a stabilit că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv Penitenciarul nr. 13 - mun. Chișinău sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante, precum și faptul că celulele unde s-a deținut inculpatul erau supraaglomerate, instanța de apel a considerat necesară constatarea faptului că Covali Dumitru a fost deținut în perioada 14.01.2021 – 20.04.2021, în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În conformitate cu art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel a concluzionat că pedeapsa aplicată inculpatului Covali Dumitru prin sentință urmează a fi redusă cu 97 (nouăzeci și șapte) zile, pentru încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale din perioada 14.01.2021 până la 20.04.2021, fiind deținut în calitate de prevenit în Instituția Penitenciară nr. 13 – Chișinău.

În ceea ce privește alegațiile avocatului Munteanu Victor despre faptul că, instanța de judecată nu a justificat aplicarea măsurii preventive sub formă

de arest preventiv în privința lui Covali Dumitru pe durata examinării apelului, prin prisma art. 186 alin. (2), (5) și (11) și art. 416 Cod de procedură penală, lipsind apelantul de dreptul la un remediu efectiv pentru a examina detenția preventivă pe durata examinării cererii sale de apel, instanța de apel a notat că, în conformitate cu prevederile art. 385 alin. (1) pct. 15) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: dacă urmează să fie revocată, înlocuită sau aplicată o măsură preventivă în privința inculpatului.

În acest sens, instanța de apel a statuat că menținerea în privința inculpatului Covali Dumitru a măsurii preventive – arestul preventiv, aplicată prin sentința de condamnare, nu a încălcat drepturile procesuale ale inculpatului, de vreme ce măsurile preventive sînt orientate spre a asigura buna desfășurare a procesului penal și asigurarea de către instanță a executării sentinței.

Totodată, s-a menționat în decizie că, menținerea în privința inculpatului a măsurii preventive – arestul preventiv, până la soluționarea cauzei în ordine de apel, ce constituie o continuare a judecării fondului cauzei este absolut necesară într-o societate democratică, or aceasta este aplicată în scopul executării sentinței de condamnare.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Munteanu Victor în numele inculpatului, prin care invocând incidența *pct. 6) și 10)* a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită declararea admisibilității recursului, casarea integrală a deciziei, pronunțarea unei sentințe de achitare a lui Covali Dumitru, cu reabilitarea completă a acestuia.

5.1 În motivarea recursului declarat, recurentul invocă argumente similare celor indicate anterior în apelul declarat, suplimentar menționând următoarele:

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel. În particular, instanța nu a dat o apreciere motivată argumentelor invocate de partea apărării, care a solicitat expres ca instanța de judecată să se expună asupra neconcordanțelor din materialele cauzei, însă instanța a omis acest fapt. Partea apărării a atras atenția instanței de judecată asupra faptului că depozițiile părților audiate în cadrul procesului sunt contradictorii, ceea ce duce la discrepanța faptelor relatate în cadrul audierilor. La fel, în sentința de condamnare nu a fost motivată nici într-un fel circumstanța că nimeni din cei prezenți nu l-a văzut pe Covali Dumitru aplicându-i lovitura lui Marcenco Nicolae.

- instanța complet a neglijat argumentul părții apărării privind lipsa dispunerii unei expertize a probelor solului de la pretinsul loc al comiterii

infracțiunii, în sensul dacă existau urme de sânge/urme biologice la pretinsul loc al infracțiunii sau a corpurilor delictive, anume a hainelor, pretinse a fi ale lui Nicolae Marcenco și vechimea acestora;

- instanța de apel nu a răspuns argumentat la solicitarea de a clarifica raționamentul primei instanțe cum s-a ajuns la individualizarea pedepsei aplicate, motivația aplicării pedepsei de 5 ani 6 luni închisoare, lipsind în sentință.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Potrivit recursului declarat de către avocat, autorul își întemeiază criticile, prin prisma temeiurilor de casare prevăzute la pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, însă textul cererii de recurs se referă la situațiile în care *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Analizând decizia atacată în coraport cu argumentele recurentului, Colegiul penal conchide că respectivele temeiuri de casare nu și-au găsit

confirmarea. Or, la examinarea cauzei, instanța de apel a respectat prevederile art. 414 alin. (1) și (5) și art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, pronunțându-se în decizia adoptată asupra tuturor motivelor invocate de părți, decizia cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Astfel, potrivit art. 414 alin. (1), (4) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal constată că sunt neîntemeiate argumentele recurentului, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, or, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d. 20-25, Vol. II), instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 414 alin. (2) Cod de procedură penală, a verificat declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal, și cu ulterioara apreciere în descriptivul deciziei atacate.

În acest sens, Colegiul penal atestă că la soluționarea cauzei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 99-101 și 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, și întemeiat a ajuns la concluzia privind menținerea sentinței prin care inculpatul Covali Dumitru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal.

La acest capitol, reieșind din esența argumentelor expuse în cererea de recurs, Colegiul penal constată că în esență, recurentul și-au concentrat dezacordul cu soluția instanței de apel prin prisma dezacordului cu aprecierea probelor înfăptuită de către această instanță, abordând o proprie apreciere care în concluzia recurentului duce la soluția de achitare.

Însă, Colegiul penal reiterează că motivele de reapreciere a probelor nu se conțin în temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate.

Reaprecierea probelor, în modul propus de recurent, nu se încadrează în prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, care au fost puse la baza hotărârii primei instanțe, apoi verificate de instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Colegiul penal consideră că toate probele prezentate au primit o apreciere corectă, nefiind atestată o discrepanță vădită între conținutul probei și reținerile instanței, pentru a constitui o eroare în sensul casării deciziei atacate, iar concluziile făcute de instanța de apel rezultă din probele acumulate și apreciate corespunzător, așa cum este indicat la *pct. 4.1 din prezenta decizie*.

Cât privește argumentul recurentului, precum că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel (*că depozițiile părților audiate în cadrul procesului sunt contradictorii, că nimeni din cei prezenți nu l-a văzut pe Covali Dumitru aplicându-i lovitura lui Marcenco Nicolae*), instanța de recurs ordinar o consideră neîntemeiată. Or, analizând textul deciziei, se atestă că instanța de apel argumentat s-a expus în acest sens, menționând că, *vinovăția inculpatului a fost confirmată prin totalitatea probelor apreciate din punct de vedere al coroborării, (partea vătămată Marcenco Nicolae a declarat că, l-a recunoscut pe inculpatul Covali Dumitru care s-a apropiat de ei și cu un obiect i-a aplicat o lovitură, iar martorul Coșciug Vitalie, a declarat că, în momentul când s-a plasat între partea vătămată și inculpat, Marcenco Nicolae a strigat că, inculpatul are cuțit și că l-a lovit, iar în momentul aplicării loviturii alte persoane nu era prezente, decât partea vătămată Marcenco Nicolae și inculpatul Covali Dumitru, cât și prin declarațiile specialistului Cobîscan Dumitru s-a exclus ipoteza că partea vătămată putea singur să-și aplice lovitura)*.

Colegiul penal constată că, și la afirmația din cererea de apel, *privind clarificarea raționamentului primei instanțe cum s-a ajuns la individualizarea pedepsei aplicate, invocată și în cererea de recurs, instanța de apel a dat răspuns, reținând că, inculpatul Covali Dumitru este cetățean al Republicii Moldova, căsătorit, are un copil minor la întreținere, este supus militar, neangajat în câmpul muncii, la evidența medicului narcolog și/sau psihiatru nu se află, anterior nu a fost judecat, dar a comis fapte similare, procesul penal fiind încetat în legătură cu împăcarea părților, la locul de trai se caracterizează satisfăcător, în conformitate cu prevederile articolelor 76, 77 Cod penal, careva circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost stabilite... aplicarea unei pedepse neprivative de libertate nu este posibilă în cazul lui Covali Dumitru or, anterior acesta nu a fost condamnat, dar a comis fapte similare, în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul ședinței de judecată nu a recunoscut vina, declarând că nu-și amintește cele comise din cauza stării de ebrietate în care era, concomitent, instanța de apel a stabilit că la stabilirea pedepsei,*

instanța de fond a ținut cont de cele expuse mai sus, fapt ce confirmă că acesta nu dă dovadă de un comportament corect și nu realizează cele săvârșite.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond. Or, în cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârile CtEDO Garcia Ruiz c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Totodată, Colegiul penal reține faptul că, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în prima instanță și în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, iar o altă opinie asupra circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*Bujnița vs Moldova, 16 ianuarie 2007, § 20*).

Instanța de recurs, fără a reitera întreaga motivare a instanței de apel, pe care și-o însușește sub aspectul stării de fapt și de drept reținute, statuează că, temeiurile invocat de către avocatul Munteanu Victor în numele inculpatului, prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, nu s-au confirmat în cauza dată, iar decizia atacată este legală și întemeiată, ceea ce impune soluția inadmisibilității recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Munteanu Victor în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2022, în cauza penală în privința lui *Covali Dumitru XXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **18 noiembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie